

P.Z. br. 16

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/24-12/41
URBROJ: 50301-04/15-24-3

Zagreb, 17. srpnja 2024.

Hg**NP*740-01/24-01/3*50-24-4**H8

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	18-07-2024		
Klasifikacijska oznaka	740-01/24-01/3		Org. jed
Uredbeni broj	50-24-4	Prih.	Jrij.
		-	

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 740-01/24-01/3, URBROJ: 65-24-3, od 29. svibnja 2024.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a u Hrvatskome saboru, aktom od 29. svibnja 2024., iz sljedećih razloga:

Prijedlogom zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), predlaže se brisanje kaznenog djela Neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje odnosno članka 307.a Kaznenog zakona („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. - ispravak, 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.; u daljnjem tekstu: Kazneni zakon).

U odnosu na predloženu izmjenu, Vlada Republike Hrvatske ukazuje kako uvođenje kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje iz članka 307.a Kaznenog zakona, u katalog njegovih inkriminacija, nije usmjereno protiv prava javnosti na informiranje. Uvođenjem ovoga kaznenog djela u Kazneni zakon ne dira se u pravo javnosti da kroz slobodu medijskog djelovanja i izvještavanja, sazna informacije od javnog interesa, posebice kada se radi o osobito teškim kaznenim djelima ili kada se kao okrivljenici pojavljuju javne osobe, a posebno nositelji visokih političkih dužnosti. Uz navedeno, javnost i putem službenih priopćenja nadležnih pravosudnih tijela, kao što je i sada

propisano treba na objektivan i vjerodostojan način biti obavještena o tome da se protiv određene osobe vodi nejavni prethodni postupak, o tome koje kazneno djelo se toj osobi stavlja na teret, koje se radnje u postupku poduzimaju, ali ne i o sadržaju pojedinih dokaznih radnji, čije otkrivanje u konačnici može kompromitirati i samu učinkovitost kaznenog postupka.

Predmetna odredba inkriminira neovlašteno otkrivanje sadržaja izvidne ili dokazne radnje tijekom nejavnog prethodnog kaznenog postupka, sve do faze potvrđivanja optužnice, kada kazneni postupak postaje javan. Riječ je o fazi kaznenog postupka iz koje je javnost isključena, a pravo uvida u spis ima jako uzak, ograničen krug ljudi. Stoga se i ovim kaznenim djelom sankcionira ponašanje osobe koja, na temelju svoga položaja, zaposlenja ili funkcije te svojstva u kaznenom postupku, ima pristup spisu predmeta, odnosno materijalima nejavnog kaznenog postupka i koja te materijale dijeli s javnosti. Takvim se postupanjem, ozbiljno narušavaju prava osoba uključenih u taj postupak, ali i smisao samog kaznenog postupka. U odnosu na okrivljenika, postavlja se pitanje poštivanja presumpcije nedužnosti, a u odnosu na druge osobe koje sudjeluju u kaznenom postupku, primjerice svjedoke, postavlja se pitanje povrede prava privatnosti. U odnosu na tijela kaznenog progona i interes utvrđivanja istine u kaznenom postupku, otežava se mogućnost objektivnog istraživanja činjenica. U konačnici, na opisani se način, ozbiljno narušava povjerenje građana u rad pravosuđa, jer se kod njih stvaraju jednostrana i nerealna očekivanja od kaznenog postupka i perpetuiraju se percepcija nepovjerenja u rad pravosuđa.

Uvedenom inkriminacijom osiguravaju se dodatna jamstva jačanja pretpostavke okrivljenikove nedužnosti, privatnosti okrivljenika i drugih sudionika kaznenog postupka, kao i objektivno utvrđivanje činjenica u kaznenom postupku, neovisnost i nepristranost suda te pravo na pravični postupak.

Potreba da se kazneni postupci u ovim ranim fazama ne vode „kroz medije“, već pred za to određenim institucijama, jedan je od temeljnih elemenata kaznenog postupka u državama vladavine prava, koje zbog toga štite ove faze postupka kao nejavne. I Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku, navodi da način na koji se u javnosti informacije o kaznenom postupku šire i kontekst u kojem se one šire ne bi trebali stvoriti dojam da je osoba kriva prije nego što joj je krivnja dokazana u skladu sa zakonom. Vlada Republike Hrvatske ukazuje i na praksu Europskog suda za ljudska prava, predmet (Bedat protiv Švicarske i dr.), koji je presudio u korist interesa zaštite tajnih podataka pribavljenih tijekom kaznenog postupka, a koji interes se odnosi na „neovisnost sudstva, učinkovitost istrage, zaštitu pretpostavke nevinosti okrivljenika i njegovog privatnog života“. Sud je ove postulate pretpostavio pravu javnosti da prima obavijesti.

Krug počinitelja ovoga kaznenog djela, ograničen je na pravosudne dužnosnike ili državne službenike u pravosudnom tijelu, policijske službenike ili dužnosnike, okrivljenike, odvjetnike, odvjetničke vježbenike, svjedoke, vještake, prevoditelje ili tumače. Ograničenje kruga mogućih počinitelja samo na navedene kategorije osoba opravdano je okolnošću da se od njih opravdano može očekivati lojalan odnos prema kaznenom pravosuđu i da svoje procesne interese ostvaruju unutar kaznenog postupka te da odavanjem sadržaja dokaznih radnji ne štete probicima kaznenoga postupka. U skladu s tom koncepcijom, počinitelji ovoga kaznenog djela ne mogu biti novinari, a niti druge osobe koje neovlašteno saznaju za sadržaj dokaznih radnji, a da nemaju svojstvo jedne od osoba koje su propisane kao njegovi počinitelji. Isključenje novinara kao počinitelja, sudionika (poticatelja ili

pomagatelja) u počinjenju ovoga kaznenog djela izrijekom je propisano u članku 307.a stavku 2. Kaznenog zakona. U stavku 3. istoga članka, apostrofiran je interes žrtve kaznenog djela, interes obrane te pretežito javni interes, kao razlog isključenja protupravnosti kaznenog djela Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje. Stoga, u opisanim situacijama isključenja protupravnosti, ovoga kaznenog djela nema.

Novim se kaznenim djelom Neovlaštenog otkrivanja sadržaja izvidne ili dokazne radnje, u članku 307.a Kaznenog zakona, uspostavlja odnos pravne ravnoteže između probitaka kaznenog postupka s jedne strane i prava javnosti da, kroz slobodu medijskog djelovanja, o vođenju postupka dobije provjerene i objektivne informacije od javnog interesa.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjeni Kaznenog zakona, s Konačnim prijedlogom zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana i državne tajnike Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu, Fadilu Bahović, Ivana Crnčeca i Bernarda Gršića.

